

VALSTYBĖS VALDYMO TOBULINIMO KOMISIJOS
(SAULĖLYDŽIO KOMISIJOS) POSĖDŽIO

PROTOKOLAS

2011 m. kovo 10 d. Nr. 63-5
Vilnius

Posėdžio pirmininkas – Ministro Pirmininko kanclerio pirmasis pavaduotojas Giedrius Kazakevičius (Komisijos pirmininkas).

Posėdžio sekretorė – Ministro Pirmininko tarnybos Strateginio valdymo departamento Viešojo valdymo skyriaus patarėja Indrė Daugėlaitė.

Dalyvavo:

Komisijos nariai: viešosios įstaigos Lietuvos laisvosios rinkos instituto prezidentė Rūta Vainienė, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto direktorius Ramūnas Vilpišauskas, finansų viceministras Edmundas Žilevičius.

Kiti dalyviai: valstybės kontrolieriaus pavaduotoja Nijolė Mickuvienė, Vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo politikos departamento direktorius Paulius Skardžius, Viešojo valdymo politikos departamento Viešojo valdymo politikos skyriaus vedėjas Virginijus Vaškelis, Finansų ministerijos kancleris Giedrius Rimša, Finansų ministerijos Ministerijai pavaldžių įstaigų priežiūros skyriaus vedėja Živilė Turevičienė, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininkas Modestas Kaseliauskas, Muitinės departamento prie Finansų ministerijos generalinis direktorius Antanas Šipavičius, Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos prie Finansų ministerijos direktorius Vaclovas Juknevičius, KPMG konsultantas Mindaugas Pleška, Ministro Pirmininko tarnybos Strateginio valdymo departamento Viešojo valdymo skyriaus vedėjas Aloyzas Dukša, Ministro Pirmininko tarnybos Strateginio valdymo departamento Viešojo valdymo skyriaus patarėja Jurgita Domeikienė, Ministro Pirmininko tarnybos Komunikacijos departamento Spaudos ir komunikacijos skyriaus vyriausioji specialistė Edita Baniienė.

1. SVARSTYTA. Dėl Finansų ministerijos valdymo tobulinimo grupės 2010 metų veiklos rezultatų, 2011 metų planų bei Finansų ministerijos ir įstaigų prie ministerijos administracijų struktūrų peržiūros

Ministro Pirmininko tarnybos Strateginio valdymo departamento Viešojo valdymo skyriaus patarėja J. Domeikienė trumpai pristatė informaciją apie struktūrinius pokyčius 2000-2010 m. Finansų ministerijoje pagal ministerijos pateiktus duomenis: didžiausias augimas per 10 metų buvo vadovų dalyje, vienam vadovui tenka apie 2,6 darbuotojo, vidutiniškai skyrius sudaro 5-6 žmonės.

Posėdyje pažymėta, kad Finansų ministerijos struktūroje žymių pokyčių neįvyko, nepriimti sprendimai dėl VI „Lietuvos prabavimo rūmai“ ir Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos prie Finansų ministerijos (toliau – Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba) veiklos. Muitinės departamente prie Finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas) įvyko struktūrinių pokyčių – teritorinių muitinių skaičius sumažintas nuo penkių iki trijų, sumažintas pareigybių skaičius. Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija) pastebimas vidutinio darbuotojų skaičiaus teritoriniuose padaliniuose mažėjimas, stabilus nuo 2008 m. darbuotojų skaičius centriniame aparate.

Finansų ministerijos kancleris G. Rimša pažymėjo, kad ministerijoje vyksta funkcijų optimizavimo procesas, peržiūrima struktūra – nuo praeitų metų spalio ministerijoje iš 13 departamentų liko 12, departamentuose sumažėjo skyrių, 5 pareigybėmis sumažėjo vadovaujančių darbuotojų.

Muitinės departamento generalinis direktorius A. Šipavičius pažymėjo, kad struktūriniai pokyčiai Lietuvos muitinėje vyksta nuosekliai. Praėjusiais metais Šiaulių ir Panevėžio teritorinės įstaigos prijungtos prie Klaipėdos ir Kauno teritorinių muitinių, tai leis sutaupyti apie 5 mln. Lt per metus. Jau priimti sprendimai Muitinės departamente panaikinti poskyrius, rengiamas Muitinės

reorganizavimo planas, kurio vienas iš tikslų – įdiegti procesinį valdymą. Tolimesni pokyčiai susiję su procesinio valdymo įdiegimu ir optimizavimu tų funkcijų, kurias galima centralizuoti (finansų, personalo ir ūkio), kuriant kompetencijų centrus. Pažymėjo, kad visiškai centralizuoti prekių pateikimo vietų ar muitinės kontrolės nėra galimybių, o kompetencijų centrai ir dabar yra įsteigti – tai Muitinės laboratorija, Muitinės mokymo centras, Muitinės kriminalinė tarnyba. Funkcijų centralizavimas ir toliau sąlygos pareigybių skaičiaus mažėjimą teritoriniuose padaliniuose ir didėjimą centriniame. Bendrųjų funkcijų centralizavimas per metus leis sutaupyti apie 2,8 mln. Lt. Priimtas sprendimas nuo 2011 m. birželio 1 d. panaikinti 240 pareigybių (Muitinės departamente - 24). Siekiama, kad nuo 2013 m. sausio 1 d. Lietuvos muitinė dirbtų kaip vienas juridinis asmuo.

Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininkas M. Kaseliauskas pažymėjo, kad Valstybinė mokesčių inspekcija siekia ne tik kiekybinių, bet ir kokybinių pokyčių. Parengtas kompetencijos centrų steigimo projektas – nuo š. m. balandžio 1 d. įkuriami šeši kompetencijų centrai. Mokesčių apskaitos, nepriemokų išieškojimo, švietimo ir konsultavimo, bendrųjų reikalų, vidinės apskaitos ir akcizų administravimo funkcijos bus centralizuotos visos Lietuvos mastu. Nuo kitų metų planuojama perimti baudų išieškojimą, taip pat perimti iš Sodros įmokų administravimą. Pažymėjo, kad jei Valstybinėje mokesčių inspekcijoje nebebus tolesnių mažinimų, papildomų resursų, susijusių su vykdomomis pertvarkomis, nebus prašoma. Planuojant įsteigti kompetencijų centrus, užimtų pareigybių skaičius 2009 m. sumažintas 103, 2010 m. – 85, 2011 m. – 92 pareigybėmis, 2012 m. planuojama panaikinti 32 pareigybes. Darbo užmokesčio ekonomija viršys 7 mln. Lt per metus. Centralizavus funkcijas esama struktūra taps nereikalinga, bus galima spręsti dėl vieno juridinio asmens įsteigimo.

R. Vilpišauskas pažymėjo, kad Valstybinei mokesčių inspekcijai perėmus iš Sodros įmokų administravimo funkciją, turėtų vykti pokyčiai Sodroje personalo ir išteklių naudojimo prasme, taip pat pasiteiravo, ar bus sujungtos abiejų institucijų duomenų bazės.

M. Kaseliauskas pažymėjo, kad yra dvi galimybės: viena – nekeisti IT, bet įsteigti vieną langelį (dokumentai suplaukia į Valstybinę mokesčių inspekciją, juos apdoroja Sodros sistemos), tačiau tai mokesčių mokėtojams naudos neduotų, vis tiek reikėtų pildyti abiejų institucijų formas. Antra galimybė – siekiant mažinti administracinę naštą pakeisti IT sistemas.

R. Vainienės nuomone, pertvarkant IT prasminga suvienodinti bazę, nuo kurios skaičiuojami mokesčiai Sodrai ir gyventojų pajamų mokestis.

Posėdyje pažymėta, kad Sodros sukurta duomenų bazė labai monolitinė – įmokos ir išmokos integruotos neatjungiamai. Sujungimas dviejų sistemų technine prasme yra įgyvendinamas gana greitai, tačiau vyksta diskusija dėl bazių suvienodinimo ir pensijos reformos kryptį.

N. Mickuvienės nuomone, reikėtų aiškiai įvardyti, kad Valstybinė mokesčių inspekcija iš Sodros perims įmokų ir nepriemokų administravimą, informavimą ir švietimo konsultavimą, tačiau išmokų administravimas ir toliau liks Sodros funkcija.

Posėdyje pritarta Valstybinės mokesčių inspekcijos ir Muitinės departamento vykdomų pertvarkų kryptims: funkcijų centralizavimui, kompetencijų centrų kūrimui, perėjimui prie vieno juridinio asmens. Pasiūlyta nustatyti aiškia reikiamų teisės aktų pakeitimų projektų parengimo datą.

Finansų ministerijos Ministerijai pavaldžių įstaigų priežiūros skyriaus vedėja Ž. Turevičienė pažymėjo, kad Finansų ministerijoje yra susitarta, jog įstaigos projektus Finansų ministerijai pateiks dar šioje Seimo pavasario sesijoje, numatant priėmimą Seimo rudens sesijoje arba kitų metų pavasario sesijoje. Pasiūlyta teisės aktų įsigaliojimo data – 2013 m. sausio 1 d.

G. Kazakevičius pasiūlė siekiant per 2012 metus atsisakyti Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Muitinės departamentui pavaldžių teritorinių padalinių juridinio asmens statuso reikiamų teisės aktų pakeitimų projektus parengti iki šių metų liepos 1 d., dabar nefiksuojant jų įsigaliojimo datos. Taip pat pasiūlė apsvarstyti informacinių centrų konsolidavimo galimybes, kadangi šiuo metu kiekviena institucija fizinių resursų įrengimą bei atsarginių kopijų saugojimą sprendžia atskirai, plėtra taip pat projektuojama atskirai, institucijos negali laisvai naudotis viena kitos resursais, sunku pritraukti gerų specialistų. Pabrėžė, kad apie pačių sistemų sujungimą dėl skirtingų procesų nekalbama. Pasiūlė Finansų ministerijai vadovauti šiai diskusijai.

G. Rimša pažymėjo, kad šis klausimas buvo svarstytas ir tam tikri sprendimai šioje srityje gali būti priimti.

A. Šipavičius akcentavo, kad siekiant ateityje konsoliduoti IT sistemas, valstybės masteliu turėtų būti strateginis požiūris, vieninga IT strategija, kaip bus vystomos IT pasirenkant platformas.

M. Kaseliauskas pažymėjo, kad didžiausios institucijos jau yra pasirinkusios platformas ir labai įvairias, ateityje reikėtų siekti naujų „debesies technologijų“ naudojimo. Pažymėjo, kad Estijos Finansų ministerijoje kuriamas bendras IT valdymo centras.

G. Kazakevičius pasiūlė Finansų ministerijos valdymo tobulinimo grupei finansine išraiška įvertinti pokyčius, kuriuos numato įgyvendinti abi institucijos ir paskelbti visuomenei reformų finansinius ir kitus rezultatus. Taip pat pasiūlė Finansų ministerijos valdymo tobulinimo grupei kartu su Valstybine mokesčių inspekcija ir Muitinės departamentu vieną kartą per metus atlikti struktūrų analizę. Finansų ministerijai pasiūlė spalio mėnesį įsivertinti naujos struktūros efektą ir pateikti Saulėlydžio komisijai susipažinti informaciją, ar pasiekti tikslai ir koks pasiektas finansinis efektas. Dėl IT resursų galimo konsolidavimo pasiūlė diskusijas baigti iki rudens ir rugsėjo pradžioje Saulėlydžio komisijai pristatyti diskusijų rezultatus.

R. Vainienė taip pat pritarė Valstybinės mokesčių inspekcijos ir Muitinės departamento vykdomoms reformoms. Dėl VĮ „Lietuvos prabavimo rūmai“ pažymėjo, kad ši valstybės įmonė vykdo visiškai nebūdingą valstybei funkciją, rinkoje yra veikiančių alternatyvų.

G. Rimša pažymėjo, kad įvertinusi veiklos sritį Finansų ministerija mano, jog VĮ „Lietuvos prabavimo rūmai“ steigėja turėtų būti Ūkio ministerija. Šį klausimą 2011 m. planuojama giliau analizuoti ir pasiūlyti sprendimus.

Posėdyje pažymėta, kad Lietuva yra pasirašiusi Taurių metalų kontrolės ir prabavimo konvenciją ir įsipareigojusi, kad konvencijoje nustatyta sistema veiks ir Lietuvoje (priežiūros funkcija taurių metalų ir brangakmenių srityje). Kiekviena susitariančioji valstybė paskiria vieną ar kelias prabavimo įstaigas tikrinti taurių metalų gaminių prabą, ženklinti Vienos konvencijos Bendroju kontrolės ženklu ir kontroliuoti gaminius rinkoje (neatskiriant prabavimo ir kontrolės funkcijų).

R. Vainienės nuomone, valstybė turėtų tik organizuoti funkcijos vykdymą, bet ne pati ją atlikti. Patį fizinį darbą turi atlikti rinkoje esančios įmonės, o priežiūrą – VĮ Prabavimo rūmai. Pasiūlė tikrinimus vykdyti atrankos būdu.

Ž. Turevičienė pažymėjo, kad valstybės įmonės modelis pasirinktas siekiant, kad taurių metalų priežiūra negultų ant visų mokesčių mokėtojų – valstybės įmonei už prabavimą mokamos Vyriausybės nustatytais tarifais įmokos ir iš tų pinigų vykdoma kontrolė. Tai reiškia, kad biudžetui priežiūros funkcija nekainuoja, ją finansuoja patys ūkio subjektai. Atrankos būdu tikrinti prabuotus gaminius nėra galimybių, kadangi Vienos konvencija numato, kad turi būti patikrinti 100 proc. prabuotų gaminių tam, kad būtų galima uždėti konvencijos ženklą.

E. Žilevičiaus nuomone, galima svarstyti, ar biudžetinės įstaigos teisinė forma būtų efektyvesnė nei valstybės įmonės.

G. Kazakevičius pažymėjo, kad VĮ „Lietuvos prabavimo rūmai“ pavaldumo pakeitimas neturi prasmės – įmonės veikla nuo to nepagerės. Pasiūlė Finansų ministerijai pateikti Ministro Pirmininko tarnybai atnaujintą informaciją apie ES šalių patirtį šioje srityje, Ministro Pirmininko tarnybos ir Finansų ministerijos atstovams įvertinti šią informaciją ir per tris savaites Saulėlydžio komisijos nariams pateikti išvadas dėl tolesnio šio klausimo nagrinėjimo.

Toliau posėdyje diskutuota dėl Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos. G. Kazakevičius nepritarė Finansų ministerijos siūlymui perduoti tarnybos pavaldumą Vidaus reikalų ministerijai ar kitai institucijai.

Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos direktorius V. Juknevičius pažymėjo, kad remiantis 2009 m. atlikto vidaus audito rekomendacijomis, tarnyboje iš 10 skyrių liko 8, panaikinti 3 poskyriai, atsisakyta 4 vadovaujančių pareigybių. Šiuo metu vienam vadovui tenka 3,9 darbuotojo, ateityje vadovaujančių darbuotojų skaičius bus dar mažinamas. Per metus planuojama sutaupyti apie 55 tūkst. Lt. 2009 m. atsisakius apsaugos ir valytojų, sutaupyta apie 20 tūkst. Lt.

Ž. Turevičienė pažymėjo, kad su Vidaus reikalų ministerijos Asmens dokumentų išrašymo centru tarnyba neturi jokio ryšio.

Posėdyje nutarta šio klausimo svarstymą atidėti ir svarstyti MP tarnybai įvertinus informaciją.

NUTARTA (bendru sutarimu):

Pritarti:

1. esminėms Valstybinės mokesčių inspekcijos ir Muitinės departamento vykdomoms pertvarkoms: funkcijų centralizavimui, kompetencijų centrų kūrimui, pavaldžių teritorinių įstaigų juridinio asmens statuso atsisakymui.
2. siūlymui teisės aktų projektus dėl Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Muitinės departamentui pavaldžių teritorinių įstaigų juridinio asmens statuso atsisakymo parengti ir nustatyta tvarka pateikti Vyriausybei iki 2011 metų liepos 1 d.
3. siūlymui Finansų ministerijos valdymo tobulinimo grupei finansine išraiška įvertinti pokyčius, kuriuos numato įgyvendinti Valstybinė mokesčių inspekcija ir Muitinės departamentas ir paskelbti visuomenei reformų rezultatus, tai pat pritarti siūlymui Finansų ministerijos valdymo tobulinimo grupei kartu su Valstybine mokesčių inspekcija ir Muitinės departamentu vieną kartą per metus atlikti šių institucijų struktūrų analizę.
4. siūlymui Finansų ministerijai 2011 m. spalio mėnesį įsivertinti Finansų ministerijos naujos struktūros efektyvumą ir pateikti Valstybės valdymo tobulinimo komisijai (Saulėlydžio komisijai) informaciją, ar pasiekti išskelti tikslai ir koks pasiektas finansinis efektas.
5. siūlymui Finansų ministerijai inicijuoti diskusijas dėl Finansų ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos ir Muitinės departamento IT resursų galimo konsolidavimo ir 2011 rugsėjo pradžioje Valstybės valdymo tobulinimo komisijai (Saulėlydžio komisijai) pristatyti diskusijų rezultatus.
6. siūlymui pavesti Finansų ministerijai pateikti Ministro Pirmininko tarnybai atnaujintą informaciją apie ES šalių patirtį tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros srityje, MP tarnybos ir Finansų ministerijos atstovams įvertinti šią informaciją ir per tris savaites Valstybės valdymo tobulinimo komisijai (Saulėlydžio komisijai) pateikti išvadas dėl tolesnio šio klausimo nagrinėjimo.

2. SVARSTYTA. Dėl Viešojo valdymo tobulinimo programos rengimo

Vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo politikos departamento direktorius P. Skardžius pristatė Viešojo valdymo tobulinimo programos projekto rengimo darbo grupių veiklos pagrindines nuostatas. Pažymėjo, kad bus sudarytos keturios darbo grupės pagal viešojo valdymo efektyvumo principus: Atvirumas ir skaidrumas; Optimali apimtis (valdžios lieknumas); Atsakomybė ir orientacija į rezultatus; Centralizavimas/koordinavimas ir vienodų standartų nustatymas. Pagrindinis darbo grupių tikslas – sugeneruoti idėjų rinkinį, kuris padėtų išgryninti viešojo valdymo tobulinimo priemones. Pagrindinės užduotys: suformuluoti tris-penbias „greitas pergales“ – iki šių metų pabaigos realiai įgyvendinamas priemones, taip pat suformuluoti tris-penkis stambius projektus – įgyvendinamus ilgesnėje laiko perspektyvoje. Dėl darbo grupių veiklos organizavimo pažymėjo, kad visų pirma darbo grupės kartu su „reporteriais“, kurie yra Saulėlydžio komisijos nariai, turėtų sugeneruoti idėjų rinkinį, kuris padėtų išgryninti viešojo valdymo tobulinimo priemones. „Reporteriai“ vaidmuo darbo grupėse – būti idėjų generatoriais (patį tekstą kurs darbo grupių nariai) bei pristatyti Saulėlydžio komisijai darbo grupės rezultatus. Vadovaujantis Saulėlydžio komisijos siūlymais, Vidaus reikalų ministerija tobulins Viešojo valdymo tobulinimo programos projektą.

P. Skardžius pažymėjo, kad kiekvienai darbo grupei vadovaus moderatorius, kuris, kaip ir darbo grupės sekretorius, bus Vidaus reikalų ministerijos atstovas. Sekretorius bus vienas visoms keturioms darbo grupėms, siekiant išvengti persidengimo svarstant tuos pačius klausimus atskirose darbo grupėse. Galės būti organizuojami ir atskiri, ir bendri darbo grupių posėdžiai (bendri posėdžiai rengiami aptarti bendriems visoms grupėms klausimams). Formaliai darbo grupių sudėtis tvirtinama nebus, todėl esant poreikiui bus galima į darbo grupes kviešti ir kitų institucijų atstovus. Taip pat bus suburta darbo grupių veiklą koordinuojanti komanda (numatoma sudėtis: Vidaus reikalų viceministras S. Šiupšinskas, MP tarnybos Strateginio valdymo departamento direktorė J.

Šiugždiniene ir Vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo politikos departamento direktorius P. Skardžius).

Posėdyje darbo grupės „Atvirumas ir skaidrumas“ „reporteriu“ paskirta R. Vainienė.

G. Kazakevičius pasiūlė, kad būtų surengti du „reporterių“ ir darbo grupių narių susitikimus po 2 val. – „reporteriai“ turėtų dalyvauti pirminėje diskusijoje (idėjų generavime) ir galutinėje diskusijoje aptariant darbo grupių rezultatus.

P. Skardžius pažymėjo, kad sekančią savaitę bus organizuojami pirmieji darbo grupių posėdžiai siekiant įvertinti Vidaus reikalų ministerijos įdirbį. Kadangi Viešojo valdymo tobulinimo programa turės būti parengta pagal Strateginio planavimo metodiką ir siekiant, kad visos darbo grupės rezultatus generuotų pagal vienodas schemas, darbo grupėms bus pateikta tikslų ir uždavinių matrica, bus bandoma susiskirstyti temomis. Pirmieji darbo grupių rezultatai turėtų būti pristatomi gegužės 12-13 d. organizuojamoje viešojo valdymo konferencijoje, todėl „greitas pergales“ reikėtų parengti iki gegužės mėnesio pradžios.

J. Domeikienė pasiūlė darbo grupėms rezultatus Saulėlydžio komisijai pristatyti balandžio mėnesio paskutinę savaitę.

NUTARTA (bendru sutarimu):

Pritarti:

1. Vidaus reikalų ministerijos pristatytoms Viešojo valdymo tobulinimo programos projekto rengimo darbo grupių veiklos pagrindinėms nuostatomis.

2. siūlymui surengti du „reporterių“ ir darbo grupių narių susitikimus po 2 val. – „reporteriai“ turėtų dalyvauti pirminėje diskusijoje (idėjų generavime) ir galutinėje diskusijoje aptariant darbo grupių rezultatus.

3. siūlymui darbo grupių rezultatus Valstybės valdymo tobulinimo komisijos (Saulėlydžio komisijos) posėdyje pristatyti balandžio mėnesio paskutinę savaitę.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Kazakevičius

Posėdžio sekretorė

Indrė Daugėlaitė